

**ŞEFTALİLERDE SANJOSE KABUKLU BİTİ (Quadrasi-
pidiotus perniciosus Comst.)'NE KARŞI YAPILAN
KIŞ İLAÇLAMASININ, YAPRAK KIVIRCIKLIĞI (Taprina
deformans (Berk.) Tul.) HASTALIĞI ÜZERİNDEKİ
ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI**

Necati ALTINYAYI

GİRİŞ

Bölgemizde, şeftali bahçelerinde yaprak kıvrıcıklığı hastalığına karşı ba-
kırli ve organik preparatlarla ilaçlama yapılmaktadır. Ayrıca aynı bahçelerde
zararlı olan Sanjose kabuklu bitine karşı, kış ilaçlamasında Winterwash ve
Gebutox ilaçları kullanılmaktadır. Bu ilaçların aynı zamanda misel öldürücü
etkilerinin de olduğu bilinmektedir (Viel 1954, Chitzanidis 1964). İşte bu ne-
denle, Sanjose'ye karşı kullanılan bu ilaçların kışı misel halinde geçiren yap-
rak kıvrıcıklığı hastalığını ne derece önlediğini tesbit etmek ve yaprak kıvrı-
cıklığı hastalığı için ayrıca bir ilaçlama yapmaya lüzum olup olmadığını araş-
tırmak amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

M A T E R Y A L V E M E T O D

Deneme Samsun'un Gelemen mevkiindeki Enstitü deneme bahçesinde Hale
şeftalisi üzerinde yapıldı. Araştırma tesadüf blokları deneme desenine göre
3 tekerrürlü olarak testiplendi. Bloklarda 3 ağaç bir parsel olarak kabul
edildi. Parseller arasında bir sıra ağaç, emniyet şeridi olarak bırakıldı. İlaçla-
malarda Pomonax marka motorlu pülverizatör kullanıldı. Denemede kullanı-
lan ilaçlar Cetvel 1 de gösterilmiştir.

C E T V E L 1

Denemede kullanılan ilaçlar		
İlaçların Ticari adı	Aktif madde adı, %'si ve formülasyon şekli	Kullanma dozu
Winterwash	Petrol yağı 65 D.N.C. 1.58 EM-PAT	100 lt suya 5 litre
Gebutox	DNBP 40 Triethanolamine EM-PAT	0.750 cc
Göztaşı	Bakır sulfat 99.5 (Metalik bakır 25) Bordo bulamacı	2000 gr 1000 gr sönmemiş kireç

Not : Bordo bulamacı mukayese ilacı olarak kullanılmıştır.

1 Bölge Ziraf Mücadele Araştırma Enstitüsü Meyva ve Bağ Hastalıkları Lâ-
boratuvarı Mütchassısı - SAMSUN.

Kıymetlendirme : Hastalığın gelişmesinin durduğu ve yeni enfeksiyonların nadiren meydana geldiği devrede, her ağacın 4 yönünden toplanan 100 yaprağa skalaya göre not verilerek Index ve Abbott formüllerine göre değerlendirme yapılmıştır.¹

SKALA

Yapraklar için

0 Numara : Hastalık belirtisi yok,

1 » : Yaprak 1/4 üne kadar hastalık belirtisi ile kaplanmış ise,

2 » : Yaprak 2/4 üne kadar hastalık belirtisi ile kaplanmış ise,

3 » : Yaprak 3/4 üne kadar hastalık belirtisi ile kaplanmış ise,

4 » : Yaprığın 3/4 ünden fazlası hastalık belirtisi ile kaplanmış ise.

S O N U Ç L A R

Sanjose kabuklu bitine karşı yapılan kış ilaçlamasının aynı bahçedeki yaprak kıvrıcıklığını kontrol etme durumu Cetvel 2 de gösterilmiştir.

C E T V E L 2

Sanjose kış ilaçlamasında kullanılan ilaçların

yaprak kıvrıcıklığına tesir nisbetleri

İlaçların Ticari adı	Kullanma dozu	Hastalık İndeksi Tekerrür ort.	Tesir % si
Winterwash	% 5	0.10	96.42
Gebutox	%0 7,5	0.09	96.78
Göztaşı + Kireç	2000 gr Göztaşı 1000 gr Sönmemiş kireç	0.14	95.00
Şahit	—	2.80	—

Cetvel 2 nin tetkikinde de görüleceği gibi Şahide göre Gebutox ve Winterwash ilaçları yaprak kıvrıcıklığı hastalığını Bordo bulamacına nisbetle daha iyi önlediği görülür.

M Ü N A K A Ş A V E K A N A A T

Bölgemizde Sanjose kış mücadelesinde kullanılan Gebutox ve Winterwash ilaçları kış misel halinde ağaçta geçiren (Karaca 1969) yaprak kıvrıcıklığı hastalığını Cetvel 2 de görüldüğü gibi önleyici niteliktedir. Nitekim Viel (1954), Chitzanidis (1964) de bu tertipteki ilaçların misel öldürücü etkileri

¹ K. Alay., (1965). Samsun Bölge Ziraî Mücadele Araştırma Enstitüsü Mücadele talimatları.

olduğunu, Levendoğlu (1955), Türkoğlu (1962) da aynı ilâçların elma karalekesinin perites teşekkülünü önlediğini tesbit etmişlerdir. Bu durum bizim çalışmalarımıza teyit etmektedir. Bu deneme sonuçlarına göre Sanjose kabuklu bitine karşı Gebutox ve Winterwash ilâçlarının kullanıldığı bahçelerde ayrıca yaprak kıvrıcaklığı mücadelesinin yapılması gerekli değildir. Bunun yanında Gebutox ve Winterwash ilâçlarının çeşitli haşerelere ve hastalıklara (Sanjose¹, Diaspis², Yaprak delen, Şeftali karalekesi) karşı da etkili olduğu tesbit edilmiştir. Bu ilâçların ağaçların dinlenme periyodunu uzattığı, dolayısıyla ilkbaharın geç donlarından korunmada bu gecikmenin önemli olduğu müşahade edilmiştir. İşte bu nedenle bölgede yukarıda bahsedilen hastalık ve zararlıların birlikte bulunduğu bahçelerde bundan sonra yaprak kıvrıcaklığı hastalığına karşı Gebutox ve Winterwash ilâçlarının kullanılması daha yerinde olacaktır.

Denemede yer alan Capsin ilâcı tabbikat hatası nedeniyle değerlendirme dışında bırakılmıştır.

Ö Z E T

1970 yılındaki müşahadelerimize göre Sanjose Kabuklu Biti için tavsiye edilen Winterwash (Mineral oil + DNOC) ve Gebutox (Dinoseb) aynı zamanda şeftali yaprak kıvrıcaklığını da kontrol edebilmektedir. Eđer her iki hastalık ve zararlı aynı bahçede mevcutsa ayrıca yaprak kıvrıcaklığı için özel bir ilâçlamaya lüzum yoktur.

S U M M A R Y

INVESTIGATIONS ON THE SIDE EFFECT OF DORMANT OIL EMULSIONS ON LEAF CURL (Taphrina deformans (Berk.) Tul.)

According to our investigations in 1970, Winterwash (Mineral oil+DNOC) and Gebutox (Dinoseb) which are recommended for Sanjose scale in winter, may also control leaf curl (Taphrina deformans). If both pests are present in the same orchard there is no need of special treatment for leaf curl.

1 H. Kirođlu., (1959). Türkiye'de Sanjose kabuklu biti (*Quadraspidiotus perniciosus* Comst.)'nin yayılmasını ve zararını önleyecek tedbirlerin araştırılması Proje A 1. yıl Raporu.

2 H. Kirođlu., (1970). Karadeniz Bölgesi şeftali ağaçlarında zararlı kabuklu bitilerinden *Pseudolacapsis pentagona* Targ.'ın Morfolojisi, Biyocoekoloji ve mücadelesi üzerinde araştırmalar.

L İ T E R A T Ü R

- CHITZANEDIS, A., 1964. Preliminary tests on the Control of *Sclerotinia laxa* Aderh and Ruhl. by the use of eradicant fungicides (Annls. Insd. Phytopath Bénaki, N.S., 6, (1), 129-145). (Rev. appl. Mycol. 1965, 44, 569).
- KARACA, İ., 1968. Sistematik Bitki Hastalıkları. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi yayınları 3, 143.
- LEVENDOĞLU, R., 1955. *Fusicladium* çalışmaları ve Biyolojik Denemelere ait Araştırmalar. Tomurcuk 4 (48), 12-13.
- TÜRKOĞLU, K., 1962. Elma ağaçlarında Karaleke hastalığı (*Venturia inaequalis* (Cke) Wint)'na karşı kültürel tedbirler ve bunun epidemiyoloji ve kimyevi mücadele ile münasebeti üzerinde çalışmalar. Tarım Bakanlığı Ankara Ziraî Mücadele Enstitüsü Müdürlüğü: 19.
- VIEL, G., 1954. Les produits utilises entraitement d'hiver leurs proprietes. Bul. Tech., d'information. 95; 747-751.